DISPUTATIO MEDICA INAUGURALIS

CASUM LABORANTIS APOPLEXIA

Proponens

QVAM

CONSENSU, DECRETO ET AUTHORITATE ILLUSTRIS AC GRATIOSISSIMÆ FACULTATIS MEDICÆ IN ELECTORALI ET PERANTIQUA UNIVERSITATE HEIDELBERGENSI

PRÆSIDE

VIRO AMPLISSIMO, EXCELLENTISS. EXPERIENTISS.

DN. GEORGIO FRANCO

MED. D. ET P. P. DECANO SPECTATISS. ACAD. S.R.I. NATURÆ CURIOSORUM COLLEGA, PROMOTORE SUO COLENDO,

PUBLICO ET SOLEMNI MAGNIFICI ET AMPLISS. SENATUS ACADEMICI Examini submittit

CONRADUS PHILIPPUS Seipp /

Licha-Wetteravus.

Ad diem XXI. Sept. Horis locoq; consuetis

HEIDELBERGAE,

Typis Wilhelmi Walteri, Elect. & Acad. Typogr. MDCLXXVI.

PER-ILLUSTRI ET GENEROSISSIMO DOMINO

Dn. JOHANN Helwig Sinoldt dicto Schütz / L. B.

SERENISS. PRINCIPIS AC DOMINI

DN. GEORGI WILHELMI,

DUCIS BRUNSUICENSIUM AC LüNEBURGENSIUM,

CONSILIARIO SANCTIORI AC CANCELLARIO,
IN ÆTATE RERUM FERREA AUREO,
ORBIS SAPIENTIS DELICIO
PATRIÆQUE AFFLICTÆ SOLATIO

DOMINO SUO GRATIOSISSIMO

Disputationem hanc Inauguralem
in humillimam sui suorumq; studiorum recommendationem
offert
Subjectissimus Cliens ac servus
Conr. Philip. Seipp

Q. D. B. V.

TRistissimum humanæ miseriæ & Calamitatis, his pagellis, sisto spectaculum, Apoplecticum nempe hominem, quem tantò diligentiùs contemplari debemus, quantò ocyùs Apoplexia præ cæteris morbis hominem non raro jugulare soleat: Cum verò materia hæc sit difficillima, Ego quidem, ut ingenuè fatear, inter tot discrepantes Medicorum opiniones, meam vix audeo proferre sententiam: intereà cum in magnis & voluisse sat erit, ejus naturam, causas, aliaque pro tenuitate meà in nuce quasi explicatum dabo ex iis, quæ experientia subministrat, & sanâ ratione inde deduci possunt, quem conatum Deus Gloriosus clementissimè secundet, Benevolus Lector verò, si forsan occurrerint, quæ minùs arrideant, ne improbet, sed benignè potiùs & candidè de candida hac mea disserendi libertate judicet, oro quæsoque!

HISTORIA.

PAstor ætatis consistentis, affectioni Hypochondriacæ aliàs obnoxius, tempore hyemali, inter concionandum ira accensus, primò horrore, post vertigine correptus, obmutescit, omnes tàm interni quàm externi abolentur sensus, corruit, ita ut eum de suggestu deportare necesse haberent Auditores, stertebat cum respiratione difficili, pulsu parvô & inordinatô, facies rubebat &c. Intra horæ ferè

ſpatium, adhibitis infrà dicendis internis & externis medicamentis, ad ſe redire cœpit, linguæ immobilitate, totiusque corporis imbecillitate remanenribus, quæ tamen continuatione medicamentorum brevi quoque ceſſarunt.

RESOLUTIO.

§. I.

OMnibus & ſingulis, quorum in propoſita caſus hiſtoria mentio fit, benè probeque perſpectis ſignis, facilè quilibet judicabit, ægrum noſtrum eô correptum fuiſſe affectu, quem Apoplexiam vocamus, ἀπὸ τοῦ ἀποπλήττειν, quod fortiter & graviter percutere ſignificat, ductâ ſimilitudine ab animalibus ad aram unô ictu corruentibus. Ulteriorem qui deſiderat Etymologiam & Synonymiam, Practicos aliosque adeat Authores, fuſiùs hæc ipſa pertractantes,

§. II. Sumitur verò Apoplexiæ vocabulum dupliciter. (1) Generaliter, Paralyſin, ſtuporem, obſtupeſcentiam &c. includens. *Vid. Hippocr. ſect.* 7. *aph.* 40. (2) Specialiter & in propria ſignificatione. Eſtque Subitanea ſenſuum & motus abolitio, remanentibus reſpiratione difficili, interdum nullâ, & pulſu inordinatô, ex p.n. ſpir. animalium ſtagnatione ſive ſtatione proveniens: Alii definiunt quod ſit mentis conſternatio cum ſenſuum externorum *& internorum* & motus abolitione. Lindano eſt hæmaſtaſia in capite.

§. III. Symptoma ergò eſt, & quidem actionis abolitæ: de parte affectâ *in ſeqq.* dicetur.

§. IV. Exactiùs verò ut calleamus generationem & naturam hujus affectus, inquiramus parùm in ejusdem cauſas, rem ſanè perplexiſſimam, de qua diverſiſſimis & intricatis ſententiis multum pugnatur; ſed poſthabitis litigationibus iſtis, potioribus quorundam Authorum breviter, pro ratione inſtituti, recitatis opinionibus, mea quæ ſit, pauciſſimis ſubjiciam.

§. V. Sunt itaque qui ſtatuunt, ex obſtructione principii nervorum in baſi calvariæ Apoplexiam generari, ita Galenus, Paulus Ægineta, & qui eos ſequuntur alii. Sed quid obſtructio illa incommodabit functionibus principibus, cum cerebrum cæteroquin ſit illæſum, imò cum nervi manifeſta deſtituantur cavitate, humor viſcidus eos intrare, obſtructionemque cauſari non poterit.

§. VI. Alii

§. VI. Alii oriri eam existimant ex compressione principii nervorum; verùm & hæc opinio antedictam patitur instantiam, quòd nempe functiones principes hactenus non læderentur.

§. VII. Alii intemperiei cerebri frigidæ causam Apoplexiæ tribuentes, si considerarent, nudam intemperiem, quæ summum gradum non in instanti sed successivè adipiscitur, non tam citò actiones omnes tollere, neq; tam subitò corrigi posse, convenientibus enim adhibitis remediis, citò interdum affectus hic desinit, hæc, inquam, si paulò accuratiùs expenderent, brevi suæ valedicerent opinioni.

§ 8. Obstructionem ventriculorum cerebri ab humore viscido & crassô ortam, alii accusant; verùm experientiâ Anatomicâ constat, in ventriculis cerebri variorum Apoplexiâ extinctorum nihil repertum, eosque ab humoribus ejusmodi prorsus immunes fuisse, de quo videatur *Fernelius libr. 2. de abditis rerum causis.* Ulteriùs hanc opinionem redarguit hydrocephalo laborantium insignis & maxima cerebri cavitatum ab humore repletio, nihil intereà plerumque Apoplectici sentientium.

§. IX. Fernelius causam in compressionem arteriarum, plexum retiformem seu rete mirabile constituentium, rejicit, experientiâque hanc suam stabilire conatur sententiam. Sed quicquid sit, licet concedam, interdum obstrui vel comprimi posse hæc vasa, cerebrum tamen omni debitoque pro conficiendis spir. animalibus sanguine minimè defraudatur, cum alia adhuc supersint vasa sanguinem sufficienter advehentia, nempè arteriæ vertebrales.

§. X. Gregorius Nymmanus Apoplexiam ortum trahere ab obstructione torcularis arbitratur, cum tamen ejus officium non sit, sanguinem cerebro afferre, sed potiùs avehere, ita, ut venæ non arteriæ fungatur officio, insuper adesset arteria cervicalis, adessent arteriæ plexum retiformem constituentes, quæ cerebro, sanguinem apportando, sufficienter providerent. Posset igitur & Nymmano concedi, Apoplexiam interdum ex obstructione torcularis oriri, ob impeditam scil. sanguinis circulationem, verùm eô, quô vult Nymmanus, modo fieri non credo. Alii dictas observantes difficultates provenire dicunt ex stagnatione sanguinis in vasis sanguinem cerebro adducentibus, cui sententiæ favere videtur *Dn. D Mezgerus. in Dissert. Medic. Anatom. 3. de Flux. & reflux. sang. p. 29. 30.* Huic sententiæ &

tiæ & ego ſubſcribo, quod ſcil. ſæpiſſimè inde generetur atrox hoc malum, prout ex ſeqq. patebit. Plures Authorum hìc adducere opiniones, chartularum harum anguſtia non concedit.

§. XI. Cauſam igitur immediatam Apoplexiæ poſui ſpir. animal. ſtagnationem. Spir. n. animalis ad motum & ſenſus perficiendos in continuo motu & influxu ſit neceſſe eſt. Ad hoc verò requiritur, motus perpetuus & via libera; Horum alterutrum vel utrumque, ſi ſimul ſubitòque lædatur, Apoplexia præſtò eſt.

§. XII. Conſiderabimus itaq; primò motorem ejusq; in hoc affectu vitia, poſtmodum viam ejusque obturationem, aliaq; eidem affinia. Quô verò hæc omnia fiant planiora, de generatione, naturâ & motu ſpir. animalis pauca quædam erunt præmittenda.

§. XIII. Generationem verò ſpir. animal. modò ſequenti fieri, mihi perſuadeo: Sanguis ſi per arterias capillares, unicâ ſaltem tunicâ dotatas, cerebrum tranſit, ſpirituoſæ ſanguinis partes cerebri ſubſtantiam, corticalem præprimis penetrant, relictis partibus craſſioribus aquoſis aliisque heterogeneis, haud aliter ac ſpir. vini in deſtillatione tranſit ſpongiam oleo imbutam.

§. XIV. Naturam ſpir. animalis quod concernit, vini ſpiritui vel cuicunque alteri ſimillimum eſſe arbitror, id quod præter alia generatio modò propoſita & reſtauratio indicant: Conſumpti enim ab exhibitô ſpir. volatili facilè reparantur: Videatur Timæus à Gülden-Klee *in Reſponſ. Med. p.*20 ſtatuens, ſpiritus conſiſtere in ſale volatili ſpirituoſo, iisque acidum averſiſſimum eſſe: Ubi tamen notandum eum ſpiritui vini ſimilem non eſſe, prout eſt in formâ liquoris, ſed halitus & vaporis, tum enim expanſus ac mobilis exiſtit, & quemadmodum parva quantitas ſpir. vini in halitus reſoluti totam cucurbitam & Alembicum cum vaſe recipiente in deſtillatione implet, imò per tenuiſſimas rimas cum impetu erumpit, ita & ſpir. animales cerebrum, nervos & muſculos ſubitò adimplent.

§. XV. Eos verò halituosâ formâ ſuas perficere operationes, ex dicendis eluceſcet: Cùm calidus effumansque ſanguis cerebro communicatur, tum halitus ſpirituoſi id penetrant, inque halituosâ formâ à calore, tanquam ſubtiliſſimi ſpiritus, conſervantur, atque ad partes corporis expenſione & motu per ſpinalem medullam & nervos deferuntur: Cerebrum enim cum ſpinali medullâ multis vaſis ſangui-

ſanguiferis refertum eſt, nervosque concomitantur arteriæ, à quarum calore continuò foventur, facileque in formâ halituosâ conſervantur. Unde, ut experientia docet, ſi partes corporis admodum refrigerantur & humectantur, ſpriritus hi concreſcunt, (ſimiliter ac ſpir. vini in Alembico impoſitis linteis madidis) & partes ad motum & ſenſum redduntur ineptæ & reſolvuntur: Hi enim ſpiritus, cum omnibus corporis partibus ſenſum & motum largiri debeant, motu ſatis celeri præditi ſint neceſſe eſt, quo voluntatis in motu potens ac celerrimum exequantur arbitrium, ſenſationesque externas citiſſimè ad cerebrum deferant: Spir. volatilis, ſi expanſus, ad hæc omnia aptior erit, tum enim citò & facilè tranſire nervos, expandere muſculos, & reſilire in ſenſatione poterit, quæ à coagulato ſimili modô perfici nequeunt.

§. XVI. Modus autem motus hujus talis eſt: Halitus iſti ſpir. volatilis, ſi in cerebro diſperſi & expanſi ſunt, propelluntur non tantùm expanſione, ſed & cerebri motu per ſpinalem medullam cæterosque nervos ad omnes corporis partes. Ad motum verò hunc propriâ facultate edendum cerebrum ineptum eſſe, fabrica ejus ſatis ſuperque teſtatur. Meningibus motum cerebri qui attribuunt, experientiâ refutantur, ablatâ enim magnâ cranei parte & ipſis meningibus, motum tamen cerebri obſervavit Riolanus in ove. Motus enim ille, qui in cerebro deprehenditur, & manifeſtè quidem in infantum recens natorum & vulneratorum, pulſuum motui reſpondet, pulcherrimè in demortuorum cerebro repreſentari poteſt: Cranio nempè priùs ablato, quo cerebrum ſuis meningibus veſtitum in conſpectum veniat, craſſam qq. meningem removere proficuum foret, tum enim cerebrum tenui ſolùm meninge tectum, mæandros inteſtinorum quaſi repræſentabit. His ita paratis, ſi inflentur arteriæ carotides in collo, per diſtinctos pulſus egregium edet ſpectaculum, ſingulis namque inflationibus nonſolùm arteriæ inflantur & attolluntur: ſed & integra maſſa cerebri movetur & intumeſcit, quolibet inflationis ictu, ſic qq. apertis ventriculis lateralibus, ſi ramus arteriæ jugularis, plexum conſtituens Choroidem, inſletur, tremulum viſuque jucundum exhibebit motum, unà etiam movebit partes quaſdam adjacentes, præſertim glandulam pinealem.

§. XVII. Ex hoc pulſatili univerſo cerebro communicato motu, arteriarum beneficio, ſpir. animalem in motu verſari & in nervos propelli ſuſpicor. Dum enim cerebrum tam arctè à cranio circumdatum ſit, ut in multis craniis, viæ arteriarum exſcriptæ quaſi extent, fieri aliter nequit, quin per motum & appulſum ſanguinis cerebrum intumeſcat, cùm ulterius, ob accuratam cranii adjacentiam propelli nequeat, ipſius ſubſtantia movendo & dilatando prematur, & conſequenter ſpir. animal. exprimantur in ſuos canales & nervos. Arteriæ verò ſpinalem medullam & nervos undique concomitantes, præterquàm quod calore eos expandant, continuò quoque motu pulſatili eorum motum promovent.

§. XVIII. Moveri autem ſpir. animal. continuô illô motu & calore ſanguinis in cerebro ejusque appendicibus, ex eo conſtare videtur, quod, quoties impediatur ſanguinis ad cerebrum partesque ſenſiles motus, toties derepentè omnes actiones animales labefactentur & tollantur. Quemadmodum videre licet in ſtrangulatis, in quibus in momento ferè omnes ſenſus tàm interni quàm externi, motusque animales ceſſare ſolent, quorum hiſtorias quasdam collegit *VVepferus in Exercit. de loc. aff. in apoplex.* quarum illa præ cœteris memorabilis exiſtit de Angla ſuſpenſa, medicorum ope verò reſtitutà: Hujuſmodi notatu dignam recenſet hiſtoriam Helmontius de curioſo quodam Aſtrologo *Libr. de Lithiaſi c. 9. §. 46.*

§. XIX. In morbis ſyncopticis, cum motus ſanguinis & pulſus ſuſpenduntur, animales etiam actiones labefactantur & tolluntur, non autem functiones animales ſubitò abolentur, quod ob impeditum ſanguinis influxum, ſpir. animal. ſuo deſtituantur & fruſtrentur alimento, tùm enim lentè labefactarentur ejuſmodi actiones, donec tandem ſucceſſivè conſumtis ſpiritibus deficerent, hoc autem non fit in illis ſanguinis ſtagnationibus, ſed derepentè, alia igitur ſubitaneæ hujus abolitionis functionum quærenda ratio, dicta ſcil. ceſſatio motus. Ceſſante enim in cerebro pulſatili motu, ceſſat, ab impedito ſanguinis influxu, calor, ſpiritus ad partes non propelluntur, ſed ſtagnant, breviquè coagulantur.

§. XX. Cum itaque impeditum ſanguinis influxum ſequatur repentina ſpir. animal. ſtagnatio, læſio verò & abolitio functionum à

ſpir.

ſpir. animal. dependentium, inquirendum in cauſam tam ſubito ſanguinis illius influxum impedientem: Hæc eſt repentina ſanguinis in arteriis curididibus & vertebralibus ſtagnatio coagulatio & concretio, & hanc, ſi non ſemper, ut plurimùm tamen generatæ Apoplexiæ cauſam eſſe exiſtimo.

§. XXI. Coagulatio verò ipſa cauſatur ab halitibus acido-auſteris & coagulativis ſanguini commiſtis; Halitus hi afficiunt vel extrinſecùs advenientes, corpusq; in reſpiratione vel per poros intrantes; vel intrinſecùs in corpore noſtro, mediante afferveſcentiâ vitiosâ in tenui inteſtino excitantur, aſcendunt, ſanguini commiſcentur, eumq; coagulant. Huc inclinare videtur. *Bernh. Swalve in tract. de querel. Verb. p.* 222. Sublimatum autem acidum quippiam, inquit, ſin ab aſtro ſuo depulſum ruat in ſpinæ medullam, tactum motumq; reſolvit. Ideoque ſæpiùs Apoplexiam præcedere videmus cardialgias, vomitus vel vomendi conatus, dyſenterias &c. Id quod variorum etiam teſtantur fata. Ex his dictis focus qualitasque materiæ haud obſcurè jam colligi poterit, cum & poſt apertionem in ventriculo & inteſtinis cauſtica & nigra materia ſæpius reperta ſit.

§. XXII. Generari hæc materia & in corpore noſtro produci poteſt pravâ diætâ, multa ſcil. acido auſtera in alimentis aſſumendo, unde humores tales in corpore generantur, præ cœteris verò ſuccus pancreaticus facilè eam induit naturam, inque ductu laterali ſtagnat, ſtagnatione acrior factus tandem copia & acrimoniâ materiam obſtruentem, pituitam nimirùm viſcidam, perrumpens, cum bile vitioſam in duodenô excitat efferveſcentiam, unde halitus illi acido auſteri & coagulativi exſurgentes, acrimoniâ ſuâ in orificio ventriculi admodum ſenſili cardialgiam excitant, ventriculum ad vomendum, inteſtina ad egerendum irritant, imò, corroſis inteſtinorum tunicis, dyſenteriam pariunt. Fieri coagulatio quoque poteſt à veneno exhibito coagulativo, mercurio ſublimato communi, âquâ forti & ſimilibus, quæ cani propinata mortem ſubitaneam cum coagulatione ſanguinis intuliſſe vidimus.

§. XXIII. Num verò ſanguinis in cerebrum influxus alio etiam modô tam repentè impediri queat, certò determinare non poſſum. Pituitam viſcidam quod concernit, eam quidem in arterias capitis delatam, easdem obſtruere poſſe non nego, quod verò confertim

& ſimul omnes oppilari & obſtrui poſſint à pituita, eſt de quò maximè dubito. An quoque ſubitò omnes comprimi poſſint arteriæ, ut tranſitus denegetur ſanguini atteriæ, ut tranſitus denegetur ſanguini, non aſſequor, poſitô verò hoc fieri, à ſanguine extravaſatô ut plurimùm fieri arbitror, quamvis non ſequatur: in hujus vel illius Apoplectici capite inventus eſt ſanguis extravaſatus, ergò hujus mali cauſa extitit, cum vaſa obſtructa facilè rumpantur & ſanguis extravaſetur, quemadmodum videre eſt in pleuritide. Per ſubitaneam verò arteriarum Carotidum & vertebralium abſciſſionem etſi fiat Apoplexia, ea tamen Medico curanda non offertur. Non deſunt quoque qui ex obſtructione ſinuum cerebri, qui ſanguinem revehunt, circulationem ſanguinis impeditam, ſtagnationem interdum & extravaſationem & per conſequens Apoplexiam provenire ſtatuunt.

§. XXIV. Perſpectâ hactenùs ſtagnatione ſpir. animal. â motore labefactatô & ſublatô pendente, pauca quædam addam de via affecta, influxumque ſpiritibus denegante. Certum eſt incisâ ſpinali medullâ, illicò ſequi omnium inferiorum partium reſolutionem, eorum ſenſus & motus abolitionem, cujus rei experimentum in brutis facilè inſtitui poteſt, incisò enim ſpinalis medullæ principio, Apoplexia præſtò erit, licet tum Medico incurabile malum. Comprimi poſſe medullam oblongatam & quidem ſubitò cenſeo, repentè materia confluente circa magnum occipitis foramen (formam infundibuli repræſentans) per quod tranſit medulla oblongata, medullamq; comprimente ut ſpiritibus denegetur exitus. Confertim autem eò materia confluere poteſt, ſi ventriculi cerebri & quidem laterales humoribus ſint repleti, qui quantitate nimiâ coacervati, contiguitatem limbi cum cerebri radice perrumpunt, licet hæc etiam motu cerebri violento divelli poſſint, in ſternutatione aliove modo. Sanguis ex ruptis cerebri vaſis eò effuſus, medullam oblongatam comprimere aptus exiſtit, rumpuntur verò vaſa à vulnere, contuſione, ſi conſuetæ ſupprimantur hæmorrhagiæ per nares & menſes, vel alio quocunque modô.

§. XXV. A cauſis mediatis proximioribus & remotiores nunc progrediendum, quas in naturales non naturales & Præter naturales dividunt: Naturalium in claſſe ſeſe offert temperies ad frigiditatem præcipuè & humiditatem proclivis: Ætas ſenilis Apo-

plexiæ

plexiæ ferax secundum *Hippoc. sect. 3. aph* 31. ubi Apoplexiam inter senum morbos refert. Dispositionem hæreditariam multum huc conferre quibusdam placet. Inter non naturales se sistit primò Aer Aquilonaris, frigidus, violentus & asper: Occidentalis, pluviosus, pituitam serososque humores augens: Aer exhalationibus venenatis & Narcotocis infectus: Radios Lunares peculiari vi cerebro infestos hic quidam accusant. Pertinet & huc tempus anni hyemale de quo *Hippocr. sect. 3. aph. 25.* Diætam suprà parùm tetigimus: Venere nimiâ Apoplexiam imò mortem sibi quosdam acquisivisse, legimus. Præ aliis verò animi Pathemata humores exagitare solent, ex ira enim vehementiori quosdam Apoplexiam passos esse observavit *Forestus l. 20. in schol. obs* 70. Ex præternaturalibus adducitur Melancholia. *vid. Hippocr. sect. 6. aph. 56.* Causa externa violenta v. g. contusio, casus, vulnus, ictus, fractura &c. Plura reperiuntur apud Authores; hìc brevitati studens, dictas causas casui nostro nonnihil applicabo.

§. XXVI. Affectum Ægri nostri ortum habuisse à vaporibus acido-austeris & qua si malignis, non solùm ex suprà positis, verùm etiam si circumstantiæ, symptomata, aliaque in historia Casus proposita, imò curatio sequens, diligentiùs paulò inspiciantur, ad oculum patebit: Primò enim dixi Eum affectioni hypochondriacæ obnoxium fuisse; cujus causam plurimi moderni Medici in acido austero latitare asserunt: Hyems erat coagulationem & stagnationem humorum promovere apta, imò cum ipsum frigus in particulis acidis & nitrosis consistat, aciditas in corpore præprimis disposito aucta fuit. Ira inter concionandum corripitur, Pathemate à Scherbio vehementissimo dicto. Ira enim humores agitando, mineram causæ morbificæ in pancreate absque dubio latitantem excitavit, unde vapores acido-austeri elevati primò horrorem, posteà caput petentes, spir. animal. inordinatè movendo, vertiginem produxerunt, tandem coagulatô in vasis sanguine, & per consequens cessante spir. animalium motu & influxu (à quibus omnes corporis partes tanquam à sole irradiantur) necessariò subsecuta fuit omnium, qui à spir. animalibus aliàs sustentantur, sensuum abolitio, corporisq; lapsus.

§. XXVII.

§. XXVII. Remansit autem respiratio difficilis cum pulsu parvo inordinato, non prout quibusdam videtur, ob summam respirationis ad vitam conservandam necessitatem: Quamquam enim respiratio summè sit necessaria, finis tamen per se efficaciter agere nihil potest, efficiente sc. causâ deficiente, præterea natura nunquam non hoc ageret in omnibus ad vitam conservandam necessariis actionibus: Neq; etiam à spir. vitalibus, calore & motu cordis, ut aliis placet, conservatur, sed ob faciliorem spir. animal. in illos nervos influxum evenire suspicor, qui influxus à prima nativitate & dormienti & vigilanti sine ulla intermissione continuatur, hinc, hos nervos poros suâ sponte apertos & dilatatos habere quidam existimant, reliquos non item, sed tantum per inflationem spir. animal. dilatari. Pulsus erat parvus & inordinatus, cum sanguis propter obstructionem arteriarum vix circulari poterat:

§. XXVIII. Ast ad ea, quæ supersunt festino, ubi si obiter differentias & signa Apoplexiæ tetigero, curationem postmodum subjungam: Differt Apoplexia ratione graduum: Quorum *Hippocr. sect. 2. aph. 42.* duos; Galenus verò *lib. 3. de loc. aff. c. 7. & 10. & comment. ad aph. 42. sect. 2.* Hipp. quatuor constituit, quem plurimi imitantur: Apoplexia primi gradus est ubi respiratio aliqualem servat ordinem: Secundi gradus est ubi respirationis major adest difficultas & inæqualitas, modò enim crebra, rara modò observatur. Tertii gradus fortis dicitur & vehemens, in qua respiratio quidem præsens, sed summa cum difficultate æger laborat, adeò ut cum stertore spuma prodeat. Quarti gradus acutissima & fortissima est, in qua respiratio ad sensum abolita est; ægerque cadaveris instar jacet: Ratione causarum porrò differt Apoplexia cùm alia sit à motore cessante, sicut in ægro præsenti, alia à via obstructa & laborante: Rursus alia à causis internis, alia ab externis, item alia à vi externa à contusione, ictu, vulnere &c.

§. XXIX. Signa imminentis interdum ferè nulla sunt, interdum precedunt torpor & stupor, sensus amissio sine manifesta causa, dolor capitis & gravedo subitò ac vehementer invadens teste *Coo sect. 6. aph. 51.* somnus altus, oculorum caligo, circumgyratio capitis per imaginationem & vertigo tenebricosa, horror, incubus, tinnitus aurium ac linguæ balbuties secundum *Hippocr. sect. 7. aph. 40.* stridor den-

tium

tium in somno, sternutationis conatus sed impotentia & quæ sunt alia : In præsenti Apoplectico præcursores erant horror & vertigo. Præsentis Apoplexiæ signa satis sunt evidentia, subitaneus nempè lapsus, cum sensus & motus privatione, relictâ saltem respiratione vel difficili vel ad sensum nulla cum pulsu inordinato & parvo ut hìc vel magno, neque concussus neque punctus sentit, dormit profundè imò stertit, membra luxa elevata concidunt suo pondere, mortuorum instar.

§. XXX. Signa causarum, ut in aliis quibusq; morbis ita & hìc ob curationem probè sunt observanda : Si enim sit à motore cessante & sanguine stagnante, plerumque adest pulsus magnus, interdum, ut hìc videmus, parvus, cum majori nisu respirationis & facili rubore, sæpè eam quoque supradicta præcedere solent signa. Si à compressione medullæ oblongatæ, pallor potiùs quàm rubor faciei observatur, neque tam subitò sensus interni omninò tolluntur, pulsus admodum debilis cum respiratione simili adest. Si à sanguine extravasato, plerumque evidens causa vel plethora præcessit. Cæterarum causarum signa ex circumstantiis & per se patent, vel judiciosâ calcularione & diligenti symptomatum observatione facilè eruuntur.

§. XXXI. Ne verò hìc cum aliis affectibus, valdè ipsi affinibus, confundatur, operæ pretium me facturum arbitror, si signa apposuero distinguentia: Distinguitur à Lethargo, quod in hoc, quamvis somnolenti sint, excitentur tamen, quod Apoplecticis non accidit, insuper Lethargum febris comitatur, in hac non, nisi superveniat, ille paulatim fit, hæc subitò. A Caro, tactu, qui remanet & plerique sensus, puncti enim sentiunt partemque movent, Carus sensim invadit & respiratio adest libera, hæc repentè cum respiratione vel difficili vel ad sensum nullâ : Apoplexia plerumque in Paralysin definit, ille citrà paralysin curando evanescit. Ab Epilepsia motibus convulsivis : A syncope, ubi pallor faciei & pulsus ferè abolitus cum sudore frigido. A suffocatione uterina dicta, colore faciei cadaveroso (quamquam teste *Lazar. Riverio Prax. libr. 8. c. 1. p. m 360. & libr. 15. c. 6 p. 219*, interdum rubicundus observetur) fauciumque strangulatione, Patientes sensibus tum internis tum externis aliquantum constant, vocatæ enim audiunt & post paroxysmum dictorum aut factorum

recordantur: A Catalepsi, quia Cataleptici liberè respirant, & membra rigida Apoplectici verò resoluta habent, prætereà in illa ægri in eodem situ, in quo deprehenduntur, rigidi permanent: A Catarrho suffocativo, quod hoc correpti sensibus motuque integris suffocentur.

§. XXXII. Prognosin quod attinet sciendum hunc affectum periculosum & sæpè lethalem esse, quamvis pro varietate graduum curam admittat, secundum Hippocr. *aph.* 42. *sect.* 2. Apoplexiam fortem solvere impossibile esse, debilem verò non facilè. *Hippocr aph.* 15 *sect.* 6. sequens ponit prognosticum: Qui valentes capitis dolore subitò corripiuntur, & protinùs muti fiunt & stertunt, intrà 7. dies intereunt, nisi febris supervenerit: Grandævos ob virium imbecillitatem frequentiùs opprimit quàm juniores: Si à difficili respiratione sudor superveniat, præsertim frigidus, lethale. Quæ à sanguinis stagnatione oritur, solutu faciliorem esse existimo, cùm medicamenta locum affectum faciliùs attingere queant, secùs ac in illa, quæ à compressione medullæ oblongatæ provenit, quod remedia hìc adhibita locum destinatum difficiliùs assequantur. Cùm igitur à sanguine potissimùm stagnante malum in ægro nostro foveri æque ac ortum traxisse pateret, tantùm abfuit, ut de salute ægri desperatum sit, ut potiùs omnis eò moveretur lapis, quò eò citiûs convenientia adhiberentur remedia.

§. XXXIII. Statim itaque, ægro in justo situ priùs collocato, pro conciliando & reddendo sanguini motu, ad nobilissimum pariter ac generosissimum auxilium, Venæsectionem nempè, confugimus, sanguinemque è mediana brachii dextri misimus ad ℥vj. Celso enim notante *libr.* 3. *c.* 28. post sanguinis missionem si non redit mens, nil spei superest: Magni ideò æstimanda venæsectio cum scil. ut hìc adsit plethora & stagnatio saguinis: Post venæsectionem respiratio liberior, pulsusque fortior erat: Subinde cochlearia duo mixturæ seq. ipsi infundebantur.

℞. Aqu. lavend. ℥iß.
apoplect. sennert.
spir. lilior. convall. an. ℥ß.
tinct. castor. ℈j.
spir. sal. armon. ʒj.
ol. succin. nigr. ℈ß.
syr. de beton. ʒvj. M.

Cervix, collum, adjacentesque partes seq. inungebantur linimento.

℞. Aqu. anhalt.
theriac. an. ℥iij.
spir. sal. armen.
ol. spic.
philosoph.
vulpin. an ℨij.
ungu. martial. ℥ijß. M.
F. Linimentum.

Quibus per dimidiam horam adhibitis oculos aperire incipiebat, membraque movere, intereà frictiones & inunctiones non intermittebantur, naribus admovebatur spir. sal. armeniac. inungebanturque oleo succin. nigr. His ita continuatis per 5. horæ quadrantes planè æger se recolligit, remanentibus solùm, ut in historia casus dictum linguæ immobilitate virisumque imbecillitate, quæ continuatione medicamentorum dictorum brevi quoque cessarunt, & hæc ad Paroxysmum tollendum fuerunt ordinata & adhibita: Ad præservationem ipsi recommendabatur usus crebrior spir. sal. armen. non satis laudandi vel alterius urinosi, pituitam enim viscidam ductum Pancreaticum aliosque obstruentem nonsolùm deobstruit, incidit & attenuat, verùm etiam humorem acido-austerum corrigit, intereà tempore veris & autumni purgatio præcessâ præparatione instituatur pilulis seqq.

R. MP. Tartar. Quercet. ℈j. hypochondr.
resin jalapp.
Diagryd. an. gr. ij.
ol. garyophyll. gt. iij.
cum conserv. flor. lavend. F.
pil. No. xiij.
S. Purgier-Pillen auff ein mahl.

Tempore verno post purgationem venam incidere valdè quoque proficuum foret, præprimis cum æger noster sanguine abundet: In usu rerum sex nonnaturalium diætam observet exactam: Aër eligatur purus & temperatus: Cibus & potus causæ morbificæ sit contrarius Vigilia & somnus non excedant: Motus mediocris præsertim ante prandium & cœnam instituatur: Imprimis verò animi pathemata & præ cæteris iram cane pejus ac angue fugiat.

Paucula

Paucula hæc delibaſſe hâc vice ſufficiat, quod ſi non omnia fuero perſecutus, potiora ſaltem attigiſſe ſuffecerit, cum fieri non poſſit ut in ampliſſima dicendi ſegete ſpicarum relictarum nullum appareat uſpiam veſtigium:

DEO verò T. O. M. rerum Creatori Potentiſſimo, Reſtauratori Miſericordiſſimo, & Moderatori Sapientiſſimo ſit

Laus, Honor & Gloria.

Seqq. Corollaria Exercitii gratia ſubnectere placuit.

1. *Elementa ſeu Corpora ſimplicia ſunt ſex ſeqq. Spiritus volatilis, oleum, acidum, ſal, aqua & terra.*
2. *Venenum peſtilentiale in ſale volatili acerrimo & Arſenicali conſiſtere probabile eſt.*

FINIS.